

בלבבי משכן אבנה

שאל לבי

שאלות ותשובות
פרשת ראה תשפ"א

גדר החיבור לשער הנו"ן והחיבור למדיה

שאלה:

א) שמתני לב שיש כח של "מהיכי תיתי", שהאדם שמע משפט או סברא והוא אינו סובל או מנגד עליו, ואין הכי נמי דלפעמים מצד המוח א"א להכריע מאיפה נלקחה ההגדרה או המשפט או הסברא, אבל הלב יכול לחוש שהוא אמת, אמנם לא כל אדם יש לו את זכות הלב להרגיש את האמת של המשפט, וא"כ אינו מבין המשפט וגם אינו חש האמת ועל כן הוא אינו סובל המשפט עד כדי כך שהוא מתנגד עליו בתוקף. ואני חש שע"י דרך הלימוד בישיבות אנו קונים היטב את כח ה"מהיכי תיתי" בנפש, להסתפק בכל דבר ולחלוק על כל סברא שאינו מוכרח. השאלה הוא, האם יש בזה קלקול של כח עמלק בנפש להסתפק בכל דבר, או שהוא בעצם דבר טוב, כח טוב בנפש לחלק כל דבר ולראות אם הדבר יש בו אמת או שקר, וכמה, וכו'?

ב) ובאופן פרטי יותר, אני שואל שאלה הנו"ל מחמת שא' ראה תשובת הרב בנוגע מי שנשאר מחובר לשער הנו"ן בהגאולה שהוא נעשה מהערב רב ואז יתגלה למפרע שהוא אינו יהודי, והוא מחק את התשובה עם דיו שחור וכתב עליו, "חס ושלום!" הוא היה בכעס על דברי הרב הנו"ל, וכמובן שזהו נושא עדין ורגיש, אמנם מה לעשות, האם לשתוק ולא להדפיס דברים כאלו של האמת המרה הזו שנתגלה לנו ע"י הרב באהבתו לישראל לנו, האם אין לנו להשתדל להציל נפשם לזכות אותם להגאולה?

ג) ועכ"פ אני חושש שהתגובה שלו בא מחמת חינוך של הרבה שנים בלימוד שהאדם קונה היטב את מדת ה"מהיכי תיתי" והוא מתמיה כשהוא שומע משפט שאין בו מקור ואין בו הסבר שכלי, אמנם לפלא הוא בעיני על שבנ"א שומעים משפט של אמת טהורה ואינו מסכים עם האמת, וכאילו שהכח ה"מהיכי תיתי" בנפש הוא שולט אצלם הרבה יותר מדי עד שאינם רואים את האמת שהלב צועקת, ואפשר משום שהא גופא דאין להם לב הרואה את האמת. מה היחס הנכון לגבי הנו"ל?

ד) מהו הגדר חיבור האינטרנט שמעכב האדם מגאולה, האם שייך להיות שהאדם יש לו חיבור לאינטרנט אבל אינו מחובר רגשית ונפשית להאינטרנט אז אין ההשתמשות שלו באינטרנט מעכב אותו מהגאולה? ה) לדוגמא, אשתי עובדת במקום עבודה של בית יעקב ובו במשרד יש להם רק איימיל ויש רק חדר אחד שבו יכולים להשתמש באינטרנט (ויש סינון עליו) האם זה נקרי שכל הנשים שמה הם מחבורים לאינטרנט?

ו) האם הדבר תלוי בהחזקת הכלי ברשותו או אפי' אם משתמשים בו כשיש צורך? ז) וכן יש לשאול, האם כח הטכנולוגיה בכלל בלי קשר לאינטרנט הוא ג"כ שייך לסוגית הטומאה? לדוג' מחשב עם משחקים שאין בו אינטרנט, האם עצם ההתמכרות למחשב נקרא טומאה? ח) וכ"ש אם מחשב יש בו יכולת לראות סרטים, האם זה ג"כ חיבור לטומאה כיון שיכולים לראות טומאה עליו?

ט) האם יש מקור לדברי הרב שאלו שנשארים מחוברים לרע ונופלים לעולם להיות מן ה"ערב רב" הם "למפרע" אינם מנשמות ישראל? אני חושב שאין זה חידוש הרב אלא שהרב בא מהגדרות בספה"ק בזה, ואם אפשר להרב להאריך בו קצת, כיון שהיו בנ"א שהיו מתמיהים על משפט הנו"ל (ואולי משום שהלב שלהם לא רצו לקבל את האמת המרה)!

תשובה:

א. בשורש ספק של קדושה, שפעמים נופל ח"ו לספק דקלקול. ושורש כל ספיקות דקדושה ברדל"א, ששם זהו ספק של "גם וגם", שפעם מתראה כך ופעם כך. ובעומק כולל הכל, כמ"ש הרמח"ל בקל"ח

- פתחי חכמה. ולמטה יורד לספק של או זה או זה בדרכי הלימוד וההוראה, ולתתא נופל לספק דקלוקול, כמ"ש בחובות הלבבות שמספק עוד ועוד חלקים בקדושה, ושורש היש ה' בקרבנו אם אין.
- ב. מצד הידיעה זה גילוי למפרע, וזהו אור אחרית הימים, אין לי בהם חפץ, אין בהם בחירה, אלא "ידיעה". ונגלה הדבר למפרע. אולם מצד הבחירה, זהו מכאן ולהבא.
- ג. חוסר העמדת ברירות ביסודי הדת והנהגת ה'. ועל דרך כלל נובע מחוסר ידע רחב וחוסר הבנה עמוקה, ופעמים מחמת נגיעות ומידות בלתי מזוככות.
- ד. כן, ויפרוש ממנו קודם הגאולה, או רגע קט או קודם לכן.
- ה. לא.
- ו. תלוי בקשר הנפשי. אולם עצם ההחזקה ברשותו הוה כטובל ושרץ בידו שמוכרח להוציאו מידו.
- ז. טומאה, אולם לא נו"ן שבנו"ן. מחשב לשון מחשבה, שיונק מן האין, חכמה מאין תמצא.
- ח. כן. כנ"ל אות ז'.
- ט. כנ"ל אות א', מדין ידיעה הכל למפרע. וזהו הברור האחרון שע"י נצא מן עולם הבחירה ללמעלה מן הבחירה, ימים אשר אין לי בהם חפץ.

בטעמי הנהגת החרדים ביחס לנגיף ולימוד ע"ח למתחילים

שאלה:

לכבוד הרב שליט"א,

- א. שאל השואל בעניין "הנהגות הציבור החרדי לגבי הנגיף", והשיב הרב: ישנם כמה סיבות, ואזכיר מעט, א. חוסר אמון בממשלות וכדו', ב. צורת חיים חברתית שקשה מאוד לקבל צורת החיים עם שמירה מהנגיף, ג. צורת חיים של רגילות להסתדר עם הרבה מעכבים והתנגדויות באופן של תחבולות, עקב המצב בעולם ביחס לשומרי התורה. ד, צורת חיים בפרט בשנים האחרונות שיש הרבה שמועות, הכל מבלבל. ה, אמונה ובטחון בה', פעמים נכונים ופעמים לא מדויקים למדרגת האדם. ורציתי לשאול: א- למה טעם א' וטעם ד' קשורים לחרדים יותר מלאחרים?
- ב. וכן האם ניתן לומר שטעם הפנימי הוא רצון ה' בתקופה זו לעשות הבדלה בין החרדים לדבר ה' ואותם שאינם חרדים לדבר ה', וכמו שביאר הרב?
- ג. האם הרב מכיר את סדרת הספרים "עטרת שלמה" שהוא ביאור על כל העץ חיים (גם יש להמחבר כמה חלקים על הכוונות ואחד על הרש"ש? ואם כן, האם סובר הרב שמומלץ ללמוד הע"ח עם ביאור זה?

תשובה:

- א. כאן בארץ ישראל הציבור החרדי הפנימי פחות מאמין בממשלות יותר משאר הציבור מפני שעיקרו לרעתו. וכן יש הרבה שמועות שרב פלוני אמר כך וכך' וכו' וכו' שמועות לרוב בלי מקורות ברורים מביתם של גדולי ישראל אלא מעסקנים לרוב שמסביב, וכבר הרבה שואלים שאינם יודעים מתי הוא אמר ומתי אמרו בשמו וכו' כידוע מאוד.

- ב. נכון מאוד, זו הסיבה הפנימית, תשובה זו התייחסה לסיבות החיצוניות.
ד. כן! פירוש קל ונעים כדוגמת מתיבתא על הש"ס. אפשר ללמוד בו.

פאה נכרית לצורך שלום בית

שאלה:

- הרב ענה לאחת מהפונות אליו לגבי הפאה הנכרית מחסידות מסויימת שהיא צריכה לבדוק אם הורדת הפאה שלה לא גורמת לבעיות לשלום בית, לילדים בת"ת, וכו' מה הכוונה של הרב בכך:
א. שאם הורדת הפאה גורמת לבעיות בשלום בית או לילדים בת"ת עדיף שתישאר עם פאה?
ב. או הכוונה של הרב היא שבכל מקרה היא צריכה להוריד את הפאה אבל בדרך הנכונה והעדינה שלא תגרום לתקלות בני"ל?
התשובה חשובה לי מאוד, תודה רבה הרב.

תשובה:

- א. אם זו פאה שהתירו גדולי הפוסקים לפני עשרות שנים, ולא ההיתר המקובל היום בדברים שאין להתיר כלל.
ב. נכון שזו הדרך, אולם יש מיעוט מקרים שמותר להשאיר לצורך שלום בית וכו'.

משיח וגאולה

שאלה:

- שלום כבוד הרב:
א. בעניין דברי הפסיקתא רבתי, שמופיע שם שהמשיח יעבור ייסורים קשים ומרים וגם יהיה בבית האסורים כמה פעמים, ויעלילו עליו עלילות ללא הרף, וינסו להרוג אותו בכל מיני דרכים וכו', האם המשיח מוכרח לעבור את זה או שזה בחינת גזרה רעה שניתן לבטלה? האם מדובר על משיח בן יוסף או בן דוד, האם כל זה יהיה לפני הגילוי או אחרי הגילוי?
ב. מהם כל הנשמות שהמשיח צריך להיות גלגול שלהם ומעוברות בו?
ג. בעניין דבריו של הרמ"ד וואלי שכותב ש-9 חודשים שהגמרא מדברת עליהם צריכים להתחיל בעשרה בטבת בשנה שישית ולהסתיים ביום כיפור של שנת השמיטה לאחר מכן, האם אנחנו נמצאים בתוך 9 חודשים האלה? האם יש איזה סימן ברור בחז"ל מתי הם יתחילו?
תשובה:

- א. כבר עבר חלקם וניתן למתק חלקו. גם וגם. הגילוי בשלבים.
ב. עצם הארתו יחידה, אינה גלגול, אלא זהו אור חדש שלא ניתן לזולתו. עיין רקאנטי (וישב) ונשמת משיח חדשה, עיי"ש. אולם יש ניצוצי נשמת משיח, והם מתפשטין בצדיקים. עיין ילקוט ראבוני (נח, אות צ').

וניצוצות אלו רבים בכל הדורות כולם, ולא נכתבו אלא מעט מזעיר. ועיין פירוש תלמידי האריז"ל על ספד"צ (זוהר הרקיע, דף קכו, ע"ב) שמתוך רפ"ח ניצוצין שנפלו, ר"ב נתקנו בעלייה ממצרים, ונשאר לברר עוד פ"ו, וזהו רוחו של משיח שמתברר בכל הדורות, וחזקיה היה ניצוץ. ור"ע היה לו ניצוץ משיח, עיין ספר הליקוטים (וישב, פל"ח). ועי"ש ש"א שאף חבקוק היה בו ניצוץ משיח. ובכל דור ודור בא לעולם ניצוץ משיח, כמ"ש שם, אם הדור זכאי הוא משיח, ואם לאו הוא מת או הורגים אותו על קדושת השם, כאשר אירע לר' עקיבא, עי"ש. וע"ע שם (ישעיה, לח). ועיין רמ"ע מפאנו (גלגולי נשמות, אות פ). ועיין אפיקי ים (סנהדרין, צח, ע"ב) וז"ל, ולכן אלו אשר דרשו שמו של משיח, כל אחד דרשו בשמו ש לעצמו, כי כן היה ניצוץ נשמתו מניצוץ נשמת משיח ממש מחלק א' מנר"ן שלו. ועי"ש שם עוד שרבי היה ניצוץ משיח.

ג. זה לא זמן כפשוטו אלא "בחינות", וחבל לעסוק בזה באופן פשטני!

יציבות בחיים

שאלה

האם אדם [שומר תורה ומצוות] יכול להגיע ליציבות בחיים או שהוא תמיד נמצא בין "אוי לי מיוצרי" ל"אוי לי מיצרי" [גוף ונשמה וכו']?

תשובה

יש יציבות בתוך התנודות, כמו מטולטלת שנעה ומטלטלת אולם התנודות קרובות להיות סדורות פחות או יותר, אולם לא סדורות לגמרי!

שאלות בתורה ועבודה מאברך צעיר

שאלה

לכבוד הרב שליט"א.

יישר כח גדול על כל השיעורים. אני אברך צעיר בימים, כבר מילדותי כבן חמש ושית התחלתי בבעיות נפשיות כתאוות והרגשות עמוקות וכד', הייתי מחד מוצלח גדול ומאידך מבקש עצום, בטבע אני חי עם 'עולמי' בבדידות, וכל זה הביא עלי מלבד בלבול עצום בנפשי גם מחלאות פיזיקאלי על גופי, הלכתי לכמה רופא נפשות וכולם ללא הועיל, ובספרי הרב ממש פגשתי את מבוקשתי וגם 'גופי' נשתנה למעליותא ובשינוי בלתי חוזרת בסייעתא דשמיא ע"י שליחות הרב. ובעיקר מצאתי את מבוקשתי כי אני זקוק מאוד 'להשקטה' ואז אני יכול ללמוד ולעיין כראוי וכנכון, אולם אודות זאת יש לי כמה שאלות.

א. אני אברך בכלל אוהב את התורה ולומדיה, ומאז התחלתי לעסוק בסוגיא 'כח הויה' הכל נשתנה [נתגלה] אצלי ובעיקר מהלך המחשבה שלי וב"ה הצלחה גדולה ראיתי, אולם רצוני לידע כמה זמן מותר לי לעסוק בעניני נפש האם ב' ג' שעות בימים כבר יותר מדי [איני מבטל זמני כמעט לדברים אחרים כי בשיחת אנשים כמעט שאני לא עוסק], ובפרט כי מלבד שאני לומד בהם רפואת נפשי אני אוהב סוג לימוד הזה ואני מקושר אליה.

- ב. בדרך כלל אני לומד סוגיות בעומק וברוחב ואני מסכם את הסוגיות בכתב ובחזרה, ואני מונח בקשר חזק בתוך הסוגיות, האם כדאי למשך תקופה מסוימת כגון חודש שנים, ובפרט בין הזמנים ליקח כמה מנוחה ובזמן הזה ללמוד יותר בקיאות, ולא לעיין בעצמי רק ללמוד דברי אחרונים וכד'?
- ג. האם נכון שכיון שאני לומד בכולל גדול קרוב לשלש מאות וחמישים אברכים זה מפריע לי מללמוד ובעיקר 'להכריע' הכרעות בסוגיות הש"ס שלזה צריך שיקול רב, ואם התשובה הן, האם כדאי ללמוד במקום אחר שקטה ביותר, ועכ"פ לי?
- ד. האם כל הדברים הנזכרים בספרי הרב ובפרט בענין עצם הנפש, הויה כו' מיוחד גם לנשים כאנשים?
- ה. כעת לא זכיתי עדיין לזש"ק ואני מתפלל לה', אולם התחלתי לחשוב שמא בנים יפריעו לי מלחיות בשקטה כמו שאני חיי עכשיו, כי סו"ס כעת אני חי בשקט נכון ובישוב הדעת ובשלום בית יפה יפה, ואני מתירא שמא הבנים והבנות יפריעו לי, וכמובן אעשה את רצון בורא ואני מוכן לכל. אבל האם יש תשובה לדבר זה: האם קיום מצות פריה ורביה מפריע מעבודת ה' ועכ"פ לענין זה לחיות בישוב ובהרחבת הדעת?
- ו. שאלה נוספת שלא מענין, כמה פעמים למדתי סוגיא שלימה עד להלכה למעשה, אולם השו"ע הרב [שאצלינו החסידים זה מאוד חשוב] או המשנה ברורה נקטו להלכה כדברי הפוסק שאינה מובן כ"כ מסברא, וכ"כ בשאר פוסקים שכתבו דברים שע"פ סברא קשה להבינה וצריכין 'להסביר הסברא' ודי למבין. וזה קשה לי מאוד, כי להלכה בודאי אני אעשה כדברי הפוסקים הללו, מ"מ קשה לי דסברא של הפוסקים ההוא קשה מאוד להבין, והאיך אפשר שתורתינו תורת אמת לאמיתה יורה דרך לעשות את אשר אין הסברא מבין כל כך, כמובן אין כוונתי על דבר שקשה 'לי' להבין רק ע"ד שרבים מתעקשים בו האיך אפשר שהסברא הנכונה אינה להלכה, עד כדאי כך שאני מאבד את מהלך הסוגיא שלי לפעמים משום זה. האם עולם של הבנת התורה אינה עולה ביחד עם עולם של הלכה?
- יוריני המורה לצדקה ושכרו כפול מן השמים.

תשובה.

- א. לגבי מוסר מקובל מר' ישראל מסאלנט שאמר לסבא מקלם, לא יותר מב' שעות. אולם לכל כלל יש יוצא מן הכלל, וד"ל. אולם כך ראוי לנהוג למעשה.
- ב. לנסות תחילה בבין הזמנים, ולפ"ז לקבל החלטה לזמן ממושך יותר!
- ג. הכל תלוי בדברים נוספים, וכדאי לבדוק זאת, אולם מתוך שיקולים נוספים.
- ד. ודאי שגידול משפחה מפחית בזמן הלימוד. וכמ"ש חז"ל על יעקב שהיה טרוד בגידול שבטיו ובנותיו. והעיד על עצמו הרב מבריסק שלא זכה להגיע למדרגת החזו"א, מפני שלחזו"א לא היה ילדים ולו כן. אולם התכלית אינה להיות שקוע בלימוד אלא לעשות רצון ה', ודו"ק היטב היטב. ועל כל אחד לבדוק לפי מצבו מה רצון ה' ממנו.
- ה. ר' מאיר לא יכלו חכמים לעמוד על סוף דעתו. לעולם יש עומק פנימי יותר, וצריך להתרגל לנסות להבין דברים שע"פ פשוטו נראים בלתי מובנים, ולאט לאט לראות אור בכל סברא או דין גם אם בתחילתו אינו מובן כלל. כי יש עולם פנימי יותר, ושם אפשר לראות אור בכל סברא. וככל שיש ידע רחב יותר בכלל, ובעומק התורה בכל חלקיה, נפתחים שערים של הבנה חדשה!

למה יהושע חיכה למשה

שאלה:

שלום למורנו הרב בלבבי שליט"א,
אבא שלי שאל שאלה, ולא ידעתי לענות, והוא ביקש ממני לשאול את כבודו.
(א) למה כשמשה עלה למרום לקבל את התורה, יהושע חיכה לו ולא חזר למחנה?
(ב) אבא שלי אומר שאם יהושע היה חוזר, קרוב מאוד לודאי שהיה מונע את מעשה העגל, מה כבודו אומר?
תודה רבה, ה' יברך את כבודו בכל מילי דמיטב.

תשובה:

משה ממוצע בין הקב"ה לישראל. יהושע ממוצע בין משה לישראל, ולכן חיכה במקום של ממוצע.
ועיין רמ"ע מפאנו (מאמר מאה קשיטה, סימן ס) הועילה ג"כ פרישת יהושע מן המחנה למען יצטרף עם משה ויהיו שני עדים נאמנים על שלמותן והדרן של לוחות ראשונות שלא שלטה בהן עין אדם זולתם. עוד - משה פני חמה ויהושע פני לבנה, וכשם שהירח בהתמצעה בין השמש והארץ יאמר על אותה שעה היות החמה לוקה, כך בהתמצע יהושע בין מחנה ישראל ובין פני משה נאמר למשה לך רד, עיי"ש.

תודה והערכה

שאלה:

רק רציתי להגיד לרב שאני מקנא מאוד ברב ותודה רבה על הטירחה המרובה שהשם יתן ישועות גדולות לרב.

תשובה:

קנאת סופרים תרבה חכמה!

בושה ועזות

שאלה:

שלום לכבוד הרב.
לאחר מחשבה הגעתי להבנה שכדי להתקדם אני צריך לעבוד על מידת הבושה או עזות וברצוני לברר זאת. אצייר כמה מקרים:
באופן כללי מגיל קטנות אני ביישן כלומר מרגיש מאוד לא נח להיות במרכז סיבב הבורא ואני נמצא במקומות שפחות ממני ברמה רוחנית.

לדוגמא, אחד מחברי שאנו בקשר טוב שאני רואה שהוא עובר איסור דאורייתא באופן קבוע זה ממש מפריע לי, ולאחר מחשבה הערתי לו ממש בעדינות אבל אני מרגיש שאני נשרף מבפנים וזה נמשך זמן רב אח"כ שזה מוציא אותי מהישוב דעת ומאיך קשה לי להתעלם. לעתים בתפילה מתעורר לי בכיה אבל אני עוצר עצמי מחמת הבושה או שאני רוצה לומר תיקון חצות בבכיה אבל אני עוצר את עצמי.

ובעצם יסוד הדבר שכאשר אני לבד ממש אני אדם אחר מתפלל ברגש וכד' או בלימוד באופן אחר ויותר מזה שכאשר אני בחברה אני מרגיש נטיה בנפש כלפי חוץ ובעצם אני לא מה שאני באמת זה מאוד הרגשה דקה אבל אני מרגיש שזה הדבר העיקרי שמונע כרגע את ההתקדמות הרוחנית שלי להיות מה שאני באמת ומאיך מה שאני באמת זה מאוד שונה מהמקום שאני נמצא בו בין במשפחה שלי ושל אשתי ובין בכולל.

לכן הגעתי למסקנה הנ"ל. שאלתי: א. האם מחשבתי הנ"ל נכונה? ב. הדברים הנ"ל הם התכונה החזקה אצלי א"כ איזה יסוד זה האם מידת הבושה כלומר עפר ומאיך אני לא כ"כ מזהה את יסוד העפר אצלי.

תודה רבה.

תשובה

א. כן!

ב. זה לא בושה, זהו יציאה מעצמיות פנימית לחוץ ע"י תנועת רוח, ועצם היציאה זהו "שורש" הקושי. באופן חיצוני יש לעבוד על עזות דקדושה שלא להתפעל מזולתו. אולם באופן פנימי ומדויק יותר צריך להתחבר חזק יותר עם עצמך, כמו שהרחיב בחובות הלבבות, שהחסיד אף בהיותו במקלות עם הוא מבודד עם עצמו ועם בוראו. ובזה שורש תיקונך!!!

בירור בענין תאוות והנאות

שאלה

א. אם הבנתי נכון מתשובת הרב, שבעלי החומר הפחות טוב עיקר עבודתם היא בכבישת התאוות החומריות כחוש המישוש, ובשונה מבעלי החומר הטוב והנאות שיעיקר עבודתם במידות. לאמור: שבעלי החומר הפחות נאות, טבע מידותיהם טוב יותר מבעלי החומר הנאות?

ב. ברמב"ם במו"נ (ג ח) בהסבירו את משל החומר לא"א המבקשת להחליף צורה, האם כוונת הרמב"ם שבעלי החומר שאינו נאות מבקשים כל הזמן לברוח מעצמם ולחפש הטוב במקומות אחרים במקום למצוא זאת בעצמם - ובשונה מבעלי החומר הנאות שטוב להם עם עצמם. (ולפי"ז יובן שבעלי החומר טבעם נוטה ל'יתאוות' שעניינם בריחה מהעצמיות וחיפוש בדבר שמחוצה לו).

ג. ברמב"ם שם ובפ"ט ובעוד מקומות רבים מגנה מאוד המשיכה אחר התאוות (אפי' המותרות) וממשילם לענן ומסך המעיב על השכל. לאור הדברים מי שרוצה להתחיל להתעלות ולחיות חיי התבוננות (בנ"ד בספרי הרב בס' הכרה עצמית), האם ראוי שקודם יתנתק מתאוות וישיג שליטה ועכ"פ ברמה מסויימת כדי להתחיל לתפוש את הדברים השיכליים שייכנסו בו בצורה טובה (ללא עננים ומסכים), או שאינו סותר ואולי אדרבא שמתוך ההכרה עצמית יתאפשר להתעלות בצורה בריאה. יש"כ.

תשובה

- א. לא הובן נכון. בעלי החומר הפחות נאות "פעמים" נצרכים לעבוד הן בכבישת התאוות, וכן עם המידות.
- ב. כל חומר דורש צורה, ויש צורה שתואמת לאותו חומר. ובעלי החומר הנאות מבקשים צורה אחת, שהיא חלקם. כאשר שהיא החומר המבקשת צורה אחת, בעלה. אולם בעלי החומר הבלתי נאות, בכל פעם תשוקתם לצורה אחרת. ודומה לאשה שמחפשת כל פעם בעל אחר, צורה אחרת. יש להתרגל ללשון הרמב"ם, שהוא לשון שקרובה ללשון הפילוסופיא.
- ג. זהו שתי מהלכים ששורשם נודעים, האם להתחיל בסוד מרע בעיקר, ועי"ז יתקרב לאור, לעשה טובה. או שע"י ריבוי אור יסולק יותר החושך. שיטת המוסר ע"ד כלל להתחיל בסוד מרע, ושיטת החסידות להתחיל בעשה טוב.

שאלות שונות

שאלה

- שלום לכבוד הרב. א. לגבי מכירת יוסף, נאמר שהשבטים עשו לו בית דין והשכינה הסכימה עמהם, מדוע השכינה הסכימה עמהם? אם כך מדוע נענשו הרי בית דין צודק
- ב. מה הבחינה הרוחנית של ירושלים לעומת ציון? מה ההבדל ביניהם?
- ג. לפי מה שהבנתי אדם הראשון יצר את הבחירה בין טוב ורע כדי לבחור בטוב ולבטל את הרע ולא הצליח, מה יש בחטא העגל דוקא שהוא מעין אותו החטא והחזיר את אותו החטא? מה הקשר ביניהם?
- ד. האם היו לפרעה צאצאים, ומה היה בסופו לאחר נינוה? והאם יש לו קשר לנבוכדנצר?
- ה. לגבי חורבן הבית היו צדיקים גדולים באותם הדורות גם בבית ראשון וגם בשני מדוע זכותם לא מנעה את החורבן? ואם בחייהם לא אז מדוע לא נלקחו ובמותם היו מכפרים על הדור? תודה רבה יישר כח.

תשובה

- א. בדרך שאדם רוצה לילך מוליכין אותו.
- ב. עיין שערי אורה (שער שני) וז"ל, ואין הקב"ה משפיע טובו ושוכן בירושלים (מדת מלכות) אלא ע"י ציון (מדת יסוד). ועוד כתב שם, ציון וירושלים, הם סוד אל ח"י (ציון) אדנ"י (ירושלים), זכור ושמור. ועיי"ש (שער ה). ועיין שערי צדק (ש"א) וז"ל, שציון וירושלים, הם סוד יסוד ומלכות. והיינו יסוד דמלכות, ומלכות דיסוד. ועיין עמק המלך (שער טז, פרק נא) ציון בגימט' יוסף. ועיין זוה"ק (אחרי מות, סג, ע"ב). ועיין עץ חיים (שער הכללים, כלל ו) ציון וירושלים לאה ורחל. ופרדס רימונים (שער כג, ערך ציון). ועץ חיים (שער לה, פ"ג). וציון הוא רחמים וירושלים הוא דין, כמ"ש בספר הליקוטים (כי תצא). ומקורו בספר הפליאה.
- ג. נוסח הידוע חיל ופרעה "וכל זרעו" ירדו כאבן במצולה.
- מלך שם ר"נ שנה, כן איתא באוצר המדרשים. פרעה זכה" בימי נבוכדנאצר, והחריבה, כמ"ש ירמיה (מו). ועיין מדרש תהלים (כב). ומגלה עמוקות (ואתחנן, אופן קצא). וכן הקבלה ושוני בחלומותיהם, כמ"ש חז"ל. ועיין שפתי צדיק (פורים, אות י).
- ד. הגנו חלקית, לא כל גזרה בר ביטול ע"י צדיקים.

ידיעת הצדיקים בדור זה

שאלה

כבוד הרב לאי"ט,
שמעתי מצדיקים שאי אפשר אפילו לגדול וצדיק לדעת הכל ובפרט בתקופה קשה כזו, ושאיך היועדים קצת אינם מדברים כ"כ על הדבר. ואם תמצא איש שאומר שיועדי בבירור כל פרט ופרט מה שנעשה עם העולם היום, צריך לחשוך אותו. אולי אני יכול לשאול - מה דעת הרב בזה?

תשובה

רק הקב"ה יודע הכל! כי צדיק משיג לפי חלקו!

בזמן זה ההנהגה ע"י מה שנקרא "הראש הלא נודע", ולכך הכל לא נודע וסתום. אולם זה ידענו היכן שורש ההנהגה. ועצם ידיעה זו נותנת בהירות רבה מאוד! אולם חלקית! וזו שורש הבהירות השורשית לעבור בבהירות חלקית את תקופה זו. כי זו אינה אי ידיעה רק כפשוטו, אלא התראות של הפכים, שהכל מתהפך, ובכל דבר מתראה דבר והיפוכו.

ומי שאינו מבין זאת אצלו הכל מבולבל, כי הדברים אינם יציבים וברי תנודות ושינויים לרוב. ומי שרוצה להבין לפי ערכו את תקופה זו, עליו לראות בכל דבר, דבר והיפוכו, ואזי הוא רואה תמונה כוללת כיצד הקב"ה מנהיג דור זה.

חומרות הלכתיות ושומר מצוה לא ידע דע

שאלה

לכבוד הרב שליט"א!

א. מאז ומתמיד התקשיתי ביחס הנכון לחומרות הלכתיות. בשנות לימודי בישיבה, נהגתי בעיקר כפי שנהגו החברים סביבי - כפי שמקובל היה בישיבה, וגם אז - התקשיתי לנסח לעצמי מדוע אני בוחר לנהוג שלא כפי עיקר הדין... עד היום אני נבוך בזה.
לפני מספר שבועות, נתקלתי מאמר חז"ל הבא:

'דרש רב עזירא זמנין אמר לה משמיה דר' אמי וזמנין אמר לה משמיה דר' אסי אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה רבש"ע כתוב בתורתך (דברים י, יז) אשר לא ישא פנים ולא יקח שחד והלא אתה נושא פנים לישראל דכתיב (במדבר ו, כו) ישא ה' פניו אליך אמר להם וכי לא ישא פנים לישראל שכתבתי להם בתורה (דברים ח, י) ואכלת ושבעת וברכת את ה' אלהיך והם מדקדקים [על] עצמם עד כזית ועד כביצה' (ברכות, כ.).

אשמח מאד להבהרת הסוגיה על ידי הרב. מתי על יהודי לנהוג בחומרה, ומתי אפשר לו להקל, גם בהתייחס למאמר חז"ל זה.

חשוב לציין שאין באפשרותי בשלב זה ללמוד את הסוגיות בפנים, וכך להכריע.

ב. במשנה ברורה, סי' נג' סעיף יט (נח), כתב בשם ס' שערי אפרים '...כיון שהוא מתכוון משום כבוד התורה, שומר מצוה לא ידע דבר רע'. מתוך דברי המשנה ברורה ניכר שפוסקים אחרים לא כתבו כך,

ורציתי לשאול את הרב אם אכן יש הנהגה כזו, כאשר אדם פועל משום כבוד התורה/לשם מצווה וכיו"ב, שמובטח לו שלא ינזק מכך.

תודה ותזכו למצוות!

תשובה.

א. כל שיש חשש איסור גמור, ומן הדין מותר להקל, ראוי לכל אדם לפרוש לפי מדרגתו במדרגת "זהירות".

כל מצוה שאפשר לקיימה יותר בהידור, ראוי לעשותה לכל אדם לפי מדרגת אהבת ה' שבו, כ"כ במסילת ישרים בפרק הזהירות ובפרק החסידות.

ב. אם באמת פועל לשם כבוד התורה, ודו"ק.

בעניין מודעות עצמית

שאלה.

בהמשך לשאלה 13549, הרב ענה:

יש מודעות חיצונית - שטחית, והיא ככל ידיעה שכלית שהאדם יודע בשכלו. ויש מודעות פנימית יותר, הכרת הלב, והיא הכרה שמשלכת ידיעה עם הרגשה ויחדיו המודעות חזקה יותר מתוכו. אולם כל זה אין עיקר המודעות, ועיקרה התבוננות שהאדם רואה את עצמו מבחוץ כמשקיף על זולתו, כן רואה את עצמו. ועיקר מודעות זו היא מדרגת "מקיפים", מקיף דחיה, שאורו נכנס ויוצא, בסוד אור חוזר כנודע. כן מכיר את עצמו מבפנים ומבחוץ, וחוזר חלילה. ע"כ.

א. הסתפקתי במה שהרב כתב בחלק הראשון שהמודעות הפנימית היא הכרת הלב, ואם כן הכרת הלב הינה ז"א הפרטי (או רוח) דהאדם, ואילו בחלק השני בתשובת הרב, הרב כתב שהיא בחינת חיה, אם כן כיצד מצד אחד המודעות בז"א ומאיך המודעות באבא הפרטי?

ב. ה"מודעות העצמית" - איתא בתניא, לאדם שתי נפשות, בהמית ואלוקית כידוע, ישנם לבושי כל אחת מהנפשות וכו', אולם ע"פ המתבאר בשתי הנפשות מיהו המודע הבורר לו מהי פנימיותו? וכן כשאני עושה עבודה של בירור היסודות שלי מתוך ה4 (אני אש שבעפר), מי הוא שעושה את העבודה בפועל?

ג. לפי דברי הרב בחינת האצילות הפרטית היא ה"מודעות", כלומר במקום שבו האורות והכלים שווים "איהו וחיהו וגרמוהי חד", א"כ בבי"ע הפרטי דהאדם אין מודעות אולם באצילות הפרטי הגורם למודעות הוא אחדות האור והכלים דהאדם?

תשובה.

א. מודעות תחתונה באור פנימי, מודעות עליונה באור מקיף, ופשוט.

ב. הבחירה ב"רוח", המודעות כנ"ל, ג' חלקי מודעות, שכל, לב, חיה.

ג. לא הבנתי מה קשה? מודעות הוא מבט כללי בערכין, ראייה היקפית.

ניתוק נפשי וחיבור לרוחניות

שאלה:

תודה רבי על התשובה!

כהמשך לשאלתי, נולדתי וגדלתי במקום שלא היה כל כך מרוכז בעניינים רוחניים. לכן בכל פעם שהתשוקה הזו לגילוי האלוהות עולה, יש התנגדות פנימית בגלל הצורך להיות "נורמלי". מה האיזון הראוי להשגות אלוקות וגם הצורך להיות נורמלי? מבחינתי אלה עולים בסתירה ברורה. איך אפשר לזכות בהשגה אמיתית בזמן שאני מעורב במשפחה, יוצא לטיולים וכו'... האם יש חשיבות להיות "נורמלי"? אם אפשר לזכות להשגה אמיתי וגם "נורמלי"? (במובן שאנשים שאינם מושקעים ברוחניות משתמשים בזה). תודה רבי.

תשובה:

נצרך "ניתוק נפשי עמוק מן העולם", ו"חיבור עצמי פנימי לעולם רוחני", והנהגה למעשה בחיצוניות כפי הצורך כמנהג המקום באופן שכן הדין. אולם כל זמן שאין לאדם ניתוק נפשי, וחיבור לרוחניות, אזי ההנהגה החיצונית מפילה וקושרת אותו לתתא.

שמחה בעבודת ה' וקשר עם הזולת

שאלה:

יישר כח לרב שליט"א על כל התשובות המחכימות והמסייעות לקבל מבט פנימי ואמיתי בנושאים חשובים ומורכבים ועמוקים.

רציתי לשאול את הרב שליט"א:

(א) כתוב בחובות הלבבות "החסיד צהלתו בפניו ואבלו בליבו", מה הכוונה, הרי זה לכאורה נראה כ'הצגה', שאין הוא שמח באמת אלא זה חיצוני, ואם נאמר שאבלו הוא ביחס לחטאיו וכדו' הרי אין לזה קשר לענין צהלתו. דמשמע שצהלתו ואבלו הם באותו ענין. ואם נאמר שהם בשני ענינים שונים כיצד יכול להכיל שני הפכים בו זמנית.

(ב) הנפש מורכבת מרבדים רבים, כמו שהרב שליט"א ביאר זאת בארוכה בספריו ובשיחותיו. אני מבין שהרבדים העמוקים ביותר הם ביחס לעצמו וביחס לבורא ית'. לדוג' כח האהבה לזולתו הוא יותר חיצוני מאשר לעצמו, אם כן כאשר הוא מתעסק ברבדים החיצוניים (כקשר עם הזולת) הדיבור וכדו' גם נעשה בצורה חיצונית ולא בלב שלם, בחיבור פנימי אמיתי. שאלתי היא כיצד אדם יביא את עצמו שגם הקשר עם הזולת יהיה קשר פנימי אמיתי ולא חיצוני.

תודה רבה לרב שליט"א, ויזכה להגדיל תורה ולהאדירה ונזכה כולנו לגאולה השלימה במהרה בימינו, אמן!

תשובה:

א. מחד שמח בחלקו, ומאידך תמיד רואה מה חסר לו עוד בעבודת קונו. וזהו כאדם המסתכל על כוס חצי ריקה וחצי מלאה, ורואה את ב' החלקים יחד. ועל זה אמרו חז"ל, במקום גילה שמה תהא רעדה. וזו

תנועה מהירה ברצוא ושוב. ובעומק זו תפיסה שכל דבר בבריאה יש בו חלק וחסר בו חלק, בורא נפשות רבות וחסרונן!

ב. נצרך לכלול עצמו עם הכלל, ולא רק לצאת מעצמו לזולתו, אלא כולל עצמו עם שורשו שהוא הכלל.

ערבות הדדית ושאלות בחומש

שאלה.

שלום לכבוד הרב.

רציתי לשאול כמה שאלות:

- א. בנושא של ערבות הדדית אנשים שונים שקשורים לאותו שורש האם כל דבר שעושים משפיע אחד על השני? לדוגמה – אם אחד מהם עבר עבירה זה בהכרח ישפיע ויוריד את השני לדוגמה לעבור עבירה להרגיש קרירות בעבודת השם?
  - ב. איך מלמדים ילדים קטנים פרשיות מורכבות כמו לוט והבנות, אשת פוטיפר, דינה בשכם, פרשת העריות סוטה וכדו? מאיזה גיל מלמדים ואיך?
  - ג. לגבי חטא האדמה – קראתי ששינתה כדי שלאדם תהיה בחירה חופשית, האם יש לאדמה בחירה? עד כדי כך שתחשוב שהקב"ה לא יפעל אצל האדם בחירה חופשית בלעדיה?
  - ד. אם הערב רב זה דעת רע מעץ הדעת? האם ניתן לומר שבכל אדם יש ערב רב שהוא נקודת הדעת רב שבתוכו? ובכל מקרה היו יוצאים איתנו ממצרים כי יצאנו לפני הזמן ואז הדעת לא מתוקנת?
  - ה. לגבי מיעוט הירח האם התכוונה שהמקבל והנותן לא שווים התכוונה לקב"ה ועם ישראל השכינה? אם כן היא צדקה בדבריה כי הם לא שווים אז מדוע למעט אותה? איך לעתיד המקבל והנותן יהיו שווים אם הקב"ה הוא אינסוף? אשמח אם הרב יוכל לברר מה טענתה ומה הכוונה שאורה יגדל.
- תודה רבה יישר כח

תשובה.

- א. כל דבר משפיע על הכל! אולם משפיע יותר למי שקרוב לו יותר בשורשו.
- ב. באופן כללי בלשון לא מבוררת. בכל גיל שמבין סיפורי תורה.
- ג. האדם נברא מן האדמה, ושורש הבחירה מתגלה בה. זהו גילוי הבחירה בשורש, לא רק ממה שננפח בו נפיחה ממנו ית"ש אלא אף בשורשו באדמה.
- ד. כן! אילו זכו הרע היה מתגלה וחלקי הטוב בלבד נכנסים לקדושה.
- ה. בשורש כן. כבר אמרו שעתידיים צדיקים שיקראו ע"ש בוראם (ב"ב, עה, ע"ב). ושורש י"ס שגנוזים בא"ס. אור א"ס זהו לא "הוית אמיתתו" אלא "אור א"ס". זהו סוגיות שורשיות שנתבארו בדברי רבותינו ולוקט מעט באחרונה במילון ערכים בקבלה.

שימוש במכשיר חכם נזק לנשמה

שאלה:

אני משתמשת במכשיר חכם לצורך בנק ומעט שר בווטסאפ וכן קופ"ח. לעיתים חיפוש מס טלפון. הייתי מעדיפה את החיים ללא האינטרנט. אני מעבר לכך כמעט לא משתמשת במכשיר. האם הדבר גור נזק לנשמה (המכשיר מסונן.../ לא אוהבת את ההגדרה) זה מטריד... הרב ענה על שאלות כאלה??? תודה רבה

תשובה:

כן, הדבר מחשיך את אור הנשמה. נא לעיין בהרחבה בקונטרס "וחי לעולם" שם נתבארו נושאים אלו בהרחבה.

האם לטרוח להוריד שיעורים מקול הלשון

שאלה:

לרב הגאון שליט"א.

האם יש הבדל בין להוריד שיעורים מקול הלשון ל MP3 מהאתר אינטרנט באמצעות אינטרנט נטפרי לעומת מעמדות קול הלשון שיש בחלק מהכוללים? כמה לטרוח.. אני אומר לעצמי הרי שאני משתמש בין כה באימייל מה שנצרך, כפי עצת הרב, שבאימייל ניתן להשתמש, כמובן על אינטרנט מסונן היטב היטב..

תודה לה' אני משתדל ב"נ בשמחה להפחית השימוש באינטרנט למינימום ההכרחי, אף שאני פסיכולוג וזה לא פשוט לי.. אני חושב כמה פעמים אם אני מכורח או לא ללמוד/לךקרוא את הדבר הזה או שמא אוכל להשיכו בספר וכד'.. מקווה שזה לרצון ה'.

תודה רבה!

תשובה:

כן, קול הלשון חסום כמעט לחלוטין לפי מיעוט הבנתי. יש לטרוח הרבה. כל השתדלות יקרה בעיני ה'.

שני סוגי יצר הרע

שאלה:

שלום לכבוד הרב.
מקריאה בספרי הרב נתחדש לי הבנה שרצוני לשאול האם נכון לומר כך.
ידוע מחז"ל שיצר הרע נולד עם האדם ואילו יצר טוב מגיע לאדם בבר מצווה.
האם נכון לומר שיש שני סוגי יצר הרע אחד הוא מלאך, והשני הוא עצם הגוף?
מימלא כשנולד האדם שהוא בעצם נשמה שמלובשת בגוף, הגוף הוא היצר הרע שמושך לכוון החומריות,
אבל אין מלאך שהוא יצר הרע בזמן הלידה.
וכשאומרים שבבר מצווה מגיע יצר הטוב שהוא מלאך, אתו מגיע גם יצר הרע שהוא מלאך.
כך שתמיד המלחמה היא בשווה, יצר הרע (גוף) מול יצר הטוב (נשמה) בשעת הלידה.
ואז בבר מצווה מקבלים שני יצרים שהם מלאכים, אחד רע ואחד טוב.
רק שתלוי בחינוך הבן אם הרגיל את הגוף לשלוט על הנשמה אז לייצר הרע מלאך שבא אחר כך קל יותר
להטותו לרע ולחומריות ואם זכה והצליח להשליט את הנשמה על הגוף לפני הבר מצווה, אז לייצר הטוב
שבא אחר כך קל יותר להטותו לטוב ולרוחניות?
תודה רבה וישר כח על האור!

תשובה:

כן, כך נתבאר בהרחבה בתחילת ספר אור ישראל, לר' ישראל מסלאנט, בפתיחה הנקראת שערי אור,
מר' איצלה בלזר, בשם ר' ישראל.
יצר הרע הטבעי, הוא ד' יסודות בלתי מאוזנות, ובכללות נקרא גוף. אולם בחז"ל משמע שגם בלידה יש
יצה"ר מלאך, שאמרו שיצה"ר זקן יותר, כי מגיע קודם ליצר הטוב שמגיע רק בגיל י"ג.

שאלות בכל הנושאים יתקבלו בברכה
במערכת השו"ת ויועברו למורינו הרב שליט"א

דוא"ל: rav@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

[לקבלת תשובה בפקס, נא לציין מספר פקס שזמין תמיד, או את מספר התא-קולי של הפקס]

הבהרה: מעת קבלת השאלה במערכת, זמן החזרת התשובה נמשך בין כשבוע לשלושה שבועות על דרך כלל. אם לא נתקבלה תשובה עד זמן זה, ניתן לפנות למערכת על מנת לברר את סיבת הדבר [בצירוף מספר השאלה], באופנים הבאים:

דוא"ל: info@bilvavi.net | פקס: 03-548-0529

■

לקבלת העלון השבועי בדוא"ל,
וכן מקבץ שאלות ותשובות לפי סדר הפרשיות,
יש לשלוח בקשה לכתובת:

info@bilvavi.net

[לקבלת העלון השבועי והשו"ת דרך הפקס, יש לשלוח בקשה למספר הפקס 03-548-0529]

לבידורים בנושאי "בלבבי משכן אבנה" ניתן לפנות למערכת באופנים הבאים:

טלפון 052-763-8588 ■ פקס 03-548-05294 ■ ת.ד. 16452 ירושלים מיקוד 9116302 ■ info@bilvavi.net

שיעורי מורינו הרב שליט"א מופיעים ב"קול הששון"

ישראל 073.295.1245 | USA 718.521.5231

■

שיעורים שבועי

אנציקלופדיה מחשבה
חולון יום ד' 20:30
משפ' אליאס
רח' קדמן 4
לפרטים 050.418.0306

אנציקלופדיה עבודת ה'
ירושלים - יום ג' 20:30 בדיוק
ישיבה ראשית חכמה
רח' בן ציון אטון 8 הר חוצבים
לפרטים 052.765.1571